

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 21

Maribor, sobota, 22. februarja 1941

Leto XVI

Da si bomo na jasnem

Na pomembna izvajanja šefa slovenskega dela JRZ na strokovnem zborovanju v Celju, je vse časopise v Sloveniji in Jugoslaviji odgovorilo pritrdilno. Tudi v »Delavski Politiki« smo označili stališče socialistov. Izgleda, da je s temi izvajanjmi ministra g. dr. Kulovca bil najmanj zadovoljen tisk slovenskega dela JRZ, kateremu ni bilo prav, da so politične skupine izven JRZ takoj pritrdile, da se je treba dvigniti nad dnevne in strankarske koristi ter gledati na celokupne narodne in državne koristi, kakor sedanjí politični položaj zahteva.

To nesoglasje je bilo najbrže povod, da je g. dr. Kulovec dal na zborovanju v Mariboru ponovno izjavo glede pomirjenja v političnem življenju in pojasnil razne stavke svojih izvajanj na celjskem zborovanju.

Ker je to vprašanje tudi za nas socialiste izredne važnosti, smatram, da ni odveč, ako tudi k zadnji izjavi g. dr. Kulovca na kratko označimo naše gledanje na to vprašanje.

G. minister je izjavil:

»Vsi moramo služiti splošnim narodnim in državnim vrednotam, te dolžnosti ni nikdo odvečan, najmanj posamezne politične skupine in organizacije. Naravno pa je, da nosi odgovornost za splošne narodne in državne koristi v prvi vrsti politična organizacija, ki zastopa večino naroda.«

S tem povdarkom se je g. dr. Kulovec postavil v neko sredino med prvo njegovo izjavo v Celju in stališčem svojega tiska.

V zadnjem članku v »D. P.« sem poudaril, da se socialisti zavedamo težkega položaja, v katerem se nahaja naš narod in država in da ravno ta položaj nalaga nam in vsem političnim skupinam, da ves potek razvoja gledajo s splošno narodnega in državnega zreljšča, ne pa iz ozkih strankarskih koristi. Socialisti želimo pomirjenje in tesnejšega sodelovanja med vsemi meščanskimi političnimi skupinami. Mislmo pa, da je treba za tako pomirjenje enotnega gledanja vsaj na vse važne splošne in državne probleme.

Tega mnenja smo tudi po zadnjih izjavah g. dr. Kulovca, zato nam je nejasna zahteva, da morajo doprinesati žrtve vse politične skupine, odgovornost za narodne in državne koristi nosi pa samo stranka, ki ima večino in vlada.

V demokratičnih državah imajo vse drugače urejeno razmerje med vladajočo stranko in opozicijo. Tam ne stojimo na zreljšču, da večina vlada, manjšina pa da mora slepo ubogati, tam se tudi opozicija o vsem informira in vodi računa o njenih težnjah in potrebah, ker tako zahteva pojem demokratičnega vladanja.

Z demokratičnega zreljšča odklanjamo tezo, da je samo večinska stranka poklicana, da vlada in nosi vso odgovornost, še odločnejše pa odklanjamo tezo, da je borba proti tej močnejši stranki obenem borba proti narodnim in državnim interesom. Čim bi priznali tako naziranje, smo odstopili od demokratičnih načel in se postavili na stališče avtoritarnih in enostrankarskih režimov.

Socialisti smo vedno priznali, da je imela bivša SLS in da ima sedanja JRZ največ pristašev v Sloveniji in da je poklicana, da nosi tudi temu primeren del odgovornosti. Odklanjamo pa tezo, da so dale katerekoli volitve od leta 1922 dalje pravo sliko političnega razpoloženja volilcem v Sloveniji in državi. — Politična moč ene stranke se lahko ceni le po uspehu dobljenem pri volitvah, pri katerih je bila vsem državljanom zagotovljena enaka možnost in svoboda udeleževanja.

Veliki boji v Afriki

V Abesiniji proti Addis Abebi

Italijansko vojno poročilo

Dne 19. t. m. je bil odbit sovražni napad na oazo Djarabub v Libiji. V oazah Kufra (srednja libijska puščava) so italijanska letala bombardirala sovražne motorizirane kolone. (Zadnjič se je trdilo, da tu napada armada generala de Gaulleja, ki je prodrla 1000 km daleč do sem iz ekvatorialne Afrike.) Nemški strmoglavci so z uspehom metali bombe na angleška oporišča v Libiji. — Pri Kerenu je krčevit odpor italijanskih čet povzročil zastoj v angleških napadih, ki so bili vsi odbiti z velikimi izgubami za sovražnika. Na bojišču v Keniji je bil sovražnik odbit.

V Libiji so zbrali Angleži velike oddelke motorizirane vojske in vse kaže, da hočejo z njimi napasti Tripolitanijsko. Tako poroča AP iz Rima.

Angleško vojno poročilo

Angleško vojno poveljstvo javlja dne

19. t. m., da se čete Angležev in Abesincev, ki so na zapadu prodrle v Abesinijo, nahajajo 240 km severozapadno od Addis Abebe, glavnega mesta Abesinije in da je bilo v dosedanjih bojih vjetih mnogo sovražnikov.

V nameri, da zavzamejo ozemlje Godžam, v katerem leži jezero Tana, ki je izvirek Modrega Nila, so Angleži in Abesinci vdrlí iz Sudana v severno Abesinijo, v dveh kolonah. Ena prodira zapadno od jezera Tana proti jugu, druga pa čez Galabat na Gondar, vzhodno Tanskega jezera.

Kolona, ki prodira zapadno od jezera, je dne 18. t. m. zavzela važna kraja Danglija in Piccolo Abbaji, ki ležita južno od Tanskega jezera, potem ko je prisilila okrog 2000 italijanskih vojakov k umiku. Vzhodno od Tanskega jezera pa je druga kolona zasedla utrjeno mesto Vakue, ki ga je tudi branilo več ti-soč Italijanov.

Med tem pa napreduje tudi prodira-

nje armade, ki je krenila iz Kenije, mimo Rudolfovega jezera v južno Abesinijo, po dolini, ki vodi proti Addis Abebi.

Dne 19. t. m. so angleške čete zasedle močno utrjeno italijansko postojanko Enjabara v Abesiniji in so se s tem približali Addis Abebi na razdaljo 200 km. Pri zavzetju italijanske obmejne postojanke Miga v Abesiniji, ki leži 50 km v notranjosti zapadne Abesinije, je bilo vjetih 600 Italijanov.

V Eritreji so angleška letala dne 19. t. m. razdejala na letališču v Asmari 7 italijanskih letal. Boji v Eritreji pri Kerenu se nadaljujejo.

Dne 19. t. m. je bilo sestreljenih 3 nemških letal, ki so napadla Bengazi v Libiji. 2 angleški letali sta bili sestreljeni.

Angleži doslej še niso napadli italijanske posadke v Djarabubu (zelenici v južni Libiji ob egiptski meji).

Boji v Albaniji brez večjih sprememb

Italijansko vojno poročilo

Dne 19. t. m. ni bilo na grškem bojišču nobenih važnih dogodkov.

Grško vojno poročilo

Dne 19. t. m. so bile v teku razne očiščevalne akcije na zavzetem ozemlju in je bilo vjetih nekaj ducatov Italijanov. Nad grškim ozemljem ni bilo italijanskih letal. Italijani so izvedli neuspele protinapade pri Elbasanu in ob morju. Grki pa so napredovali severno od Moskopljaja.

Grška fronta poteka sedaj od Podgradca ob Ohridskem jezeru (jugoslovanska meja) 20 km južno od Elbasana po grebenu gorovja Tomor do 16 km južno od Berata, potem krene na severni del ceste Klisura—Tepeleni. Nato pa se zaokrene na jug in poteka južno od

Tepelenija proti Himari, kjer doseže 8 km severno od Himare Otrantski zaliv, ki tvori vhod v Jadransko morje.

V Grčijo je prišlo precej novih angleških »Hurican« letal, ki so oboroženi vsak s po osmimi strojnimi.

Grki so protestirali pri »Mednarodnem rdečem križu«, ker so Italijani pri svojem umiku iz Grčije odpeljali 1126 talcev.

Grčija in mir

Razširile so se vesti, da je Nemčija po podpisu turško-bolgarske pogodbe pritiskala na Grčijo, da mora skleniti mir z Italijo. Te vesti zanikajo v Atenah in v Berlinu. Iz raznih virov pa poročajo, da Angleži prevažajo svojo vojsko iz Afrike na Grško, ker smatrajo položaj za resen. Toda tudi te vesti niso potrjene.

Letalska vojna na zapadu

Nemško vojno poročilo

Dne 19. t. m. je nek hitri čoln potopil 2 angleški trgovski ladji po 5000 ton. Pri Hebridskem otočju so bile z bombami zadete 4 ladje, ki so se verjetno potopile. Pri Harvichu je bil z bombami zažgan angleški rušilec. Nadalje so bila napadena letališča v Midlandu in na otoku Vighu, pristanišča na Škotskem,

potem pa mesta London, Swansea, Plymouth in Chatam. V pristanišču Bengazi sta bili zadeti dve trgovski ladji. Pri Yorku je bil z bombami zažgan tovorni vlak in na neki postaji glavno poslopje ter delavnice.

Angleško vojno poročilo

V noči na 20. t. m. so angleška letala

nom ne omogoči možnost enakopravnega udeleževanja v političnem, socialnem, gospodarskem in kulturnem oziru.

Ako je vladajočim strankam do čim tesnejšega sodelovanja vseh političnih skupin, naj dajo za to možnost in ustvarijo predpogoje. Danes živimo v taki dobi, da je za male narode nujno potrebna skupna odgovornost vseh političnih skupin, če so tudi manjše, ki pa imajo podlago med narodom, tradicijo in bodočnost. Povdarjamo pa ponovno, da je predpogoj za to: enakopravnost in možnost udeleževanja za vse državljane, vključno delavski razred. Če bo minister g. dr. Kulovec tako politiko podpiral, bo žel vse priznanje.

J. P.

metala bombe na nemška oporišča v francoski Bretagni in na Calais.

Angleška podmornica je torpedirala 15.000 tonski norveški parnik, ki je bil v nemški službi.

Izgube ladij

Po podatkih angleškega vrhovnega poveljstva je bilo do 18. t. m. sestreljeno nad Anglijo 3101 nemško letalo. Z letali je bilo sestreljenih 7000 nemških pilotov. Angleži pa so pri obrambi Anglije izgubili 851 letal, 427 pilotov pa se je rešilo. V prvih sedmih tednih letošnjega leta so bili nemški napadi na Anglijo slabši, kljub temu pa so Nemci zgubili 56 letal. Pri nemških napadih na Anglijo v januarju je sodelovalo 1200 letal.

Izjava turške vlade

Turška vlada je izdala službeno pojasnilo k sklenitvi turško-bolgarskega nenapadalnega pakta in pravi, da bo Turčija izpolnila vse obveze, ki izvirajo iz njenega sporazuma z Anglijo. Bolgarsko-turški pakt o nenapadanju v ničemer ne spreminja turške zunanje politike. Turški listi še dodajajo, da bolgarsko-turški pakt o nenapadanju ne tangira angleško-turški vojni dogovor, ki je temeljni kamen turške zunanje politike. Ako bi bila Turčija ogrožena z bolgarskega področja, bo podvzela potrebne korake.

Žalostna usoda nemških emigrantov v Franciji

Francija izroča emigrante

Nemški listi poročajo, da je francoska vlada izročila nemških oblastem znana socialno demokratična prvaka Rudolfa Breitscheida in bivšega finančnega ministra Rudolfa Hilferdinga. Nemška vlada je zahtevala izročitev obeh na podlagi določb o premirju in je predložila spisek nadaljnjih 200 oseb nemških emigrantov, ki jih mora Francija izročiti.

Japonski zunanji minister je izjavil, da bi bila Japonska pripravljena posredovati za mir, ako bi na to pristali Nemčija in Anglija. Vladi obeh držav pa sta izjavili, da na kakšno posredovanje ne mislita.

Zapleten položaj na Daljnem vzhodu

Dovoz angleških čet v Singapore in na ameriške Filipine.

Na Daljnem vzhodu je položaj zelo napet. Odkar je Japonska domala zasedla Francosko Indokino in se tudi vmešala v spor med Siamom in Francosko Indokino ter obenem stavila Nizozemski Indiji zahteve, ki bi to kolonijo podredile japonskemu nadzorstvu, sta začeli Anglija in Zedinjene države ter Avstralija z resnimi obrambnimi pripravami.

Japonska je zbrala pri otoku Hainanu, ob obali južne Kitajske, kjer je najbližje Nizozemski Indiji, 50 vojnih ladij in prepeljala na otok precejšnjo armado. V odgovor je te dni prispelo v trdnjavo Singapore veliko število avstralskih čet, ki so domala vse motorizirane. — Prevoz so spremljale močne edinice angleškega in avstralskega vojnega brodovja. Zedinjene države pa so te dni izkrcale večje oddelke kopne vojske v Manili na Filipinskih otokih.

Zadnji čas so japonski državni govorili zelo ostro na naslov Anglijo in Zedinjenih držav. Izgledalo je, da je vojna skoro neizogibna. Novi japonski

poslanik v Washingtonu pa je te dni dejal, da nikakor ne sme priti do vojne med Japonsko in Zedinjenimi državami. Sedaj pa je še prišla ponudba japonskega zunanjega ministra Macua Angliji, da je Japonska pripravljena posredovati za mir.

V Londonu in Washingtonu pravijo, da tem japonskim ponudbam prav nič ne zaupajo in smatrajo, da imajo samo namen, uspavati čuječnost Anglije in Zedinjenih držav na Daljnem vzhodu. Da smatrajo v Londonu in Washingtonu položaj za resen, se vidi iz tega, da so pozvali svoje državljane, da se vrnejo domov, tako iz Japonske, kakor tudi iz vseh krajev, ki jih imajo zasedene Japonci in pa iz utrjenih ozemelj, kjer bi se utegnili pripetiti prvi spopadi. Glavne angleške trdnjave na Daljnem vzhodu so Singapore na Malajskem polotoku, Port David v Avstraliji in Honkong na južnem Kitajskem. Te trdnjave tvorijo takozvani trdnjavski trikot, ki ga na vzhodu ojačuje ameriško vojno oporišče na Filipinih.

Zaposlenost v Sloveniji

Padec zaposlitve v decembru

V novembru lani je bilo zaposlenih 108.378 delavcev in delavk, v decembru pa je to število padlo na 100.525. V decembru l. 1939 je bilo zaposlenih 99.077 delavcev in delavk. Nazadovnje števila zavarovancev v decembru proti novembru znaša 7853, dočim je leto poprej znašala razlika samo 1663.

Aretacija zagrebških atentatorjev

Zagrebska policija poroča, da je prišla 16 oseb, ki so v zvezi z zadnjim atentatom na angleški klub v Ilici 12. Isti zločinci so tudi organizirali bombne atentate v l. 1940 in sicer pred bankim dvorcem, pred Apolo barom in kavarno »Splendid«. Policija ne pove, ali so ti zločinci bili tudi v zvezi z bombnim atentatom na Vilderjevo tiskarno »Grafiko« v Zagrebu.

TO IN ONO

Surove kože se smejo odslej prodajati samo trgovcem s surovimi kožami in od njih pooblaščenim zbiralcem, nikakor pa ne trgovcem ali usnjarnam. Trgovci s kožami pa bodo prodajali kože tovarnam po posebnem razdelilnem ključu. Mesarji morajo oddati kože trgovcem v 3 dneh, soljene pa v 10 dneh. Kože smejo prodati po maksimiranih cenah. Trgovci pa jih smejo prodati tovarnam in sicer goveje z 10, konjske z 20 odst. kosmatim zaščitkom.

Razdružiti se je kartel za kable, ki so mu pripadale tvornice kablov »Elka« d. d. Zagreb, »Novosadska tovarna kablov« d. d. in »Kovina« d. d. v Mariboru. Kartel se je razšel zaradi razmer, ki jih je ustvarila sedanja vojna doba, predvsem pa, ker je silno pomanjkanje surovin. Prav bi bilo, če bi pristojna oblast po vzgledu prostovoljne razdružitve tega kartela, razpuščila tudi vse ostale kartele v naši državi, zlasti pa onemogočila delovanje kartela tovarnarjev papirja.

Skakalne tekme v Planici. V Planici na Gorenjskem bodo od 25. februarja do 2. marca skakalne tekme, katerih se bodo udeležili tudi Nemci. Tekme so bile določene na poznejši čas, toda so morale biti preložene, ker Nemci v marcu zaradi mednarodnega položaja ne bi utegnili teklovati.

Ciklansko naselje so porušili kmetje iz Velike Kopaonice pri Diakovu, ker so ciganske družine iz tega naselja, ki leži blizu vasi, vlamljale in kradle v vasi. Pri napadu je so-

delovalo 300 kmetov, ki so cigane najprvo spodili, nato pa porušili njih domove. Seveda oblasti ne bodo mogle dovoliti, da bi si vsak sam ustvarjal svojo pravico in bodo kmetje primerno kaznovani.

Konoplja je važen pridelek tudi za vojno industrijo. Pri nas imamo 75 ha zemlje posejane s konopljo. Letos bomo rabili 30 vagonov konopljinog semena, ki ga bo treba uvoziti iz inozemstva.

Led na Donavi. Pri Budimpešti so razstreljevali led na Donavi, ki je prekril vso strugo na kilometre daleč. Na ta način so spravili v gibanje ledeno polje v dolžini 4 km, čigar debelina je znašala okrog 3 metre. Te ogromne mase leda so 18. t. m. plule mimo Vukovara in Novega Sada.

300.000 din vreden nakit je neka zelo vesela, bogata Zagrebčanka odkrila v umivalnici bara hotela »Esplanade«. Ko je opazila, da ji manjka nakit, je zadevo prijavila policiji, ki je nakit našla shranjen pri upravi hotela, kjer ga je oddala postrežnica, ki je nakit našla. Dama je dala postrežnici din 300 nagrade, običajna nagrada pa je 10 odst. od vrednosti, kar bi v tem slučaju znašalo din 30.000.

Tenis. Hrvatski teniški prvak Punčec je lani v septembru popival v nekem zagrebškem baru. Tam si je dobil nekaj barsko plesalko in jo z avtomobilom zapeljal na svoj dom. Pred vrati pa mu je plesalka odpovedala liubezen in prijazni Punčec ji je naložil nekaj bunk. Ali z reketom ali brez reketa, se ne ve. Vsekakor bo v tej teniški igri med Punčecom in plesalko sodilo redno sodišče, dočim je pri teniških nastopih vajen Punčec na druge sodnike.

Doma in po svetu

Indeks cen je narasel od avgusta 1939 za 46 odstotkov. Torej bi se morale mezde in plače dvigniti vsaj za isti znesek, če so bile takrat, predno je draginja začela, v skladu s cenami življenjskih potrebščin.

Cena žitu in masti še vedno raste. V Medjimurju se prodaja rž po din 400 do din 500 za 100 kg, dočim je cena pšenice maksimirana na din 300. Vsekakor kaže, da bo treba tudi rži maksimirati ceno. Saj je vendar nesmisel, ako se rž prodaja dražje od pšenice. — Mast se je v Čakovcu podražila od din 28 na din 30 za kg.

Nekaj volilnih rezultatov pri volitvah delavskih zaupnikov v Srbiji in Bosni. V Srbiji in Bosni so se v januarju vršile volitve delavskih zaupnikov. V naslednjem prinašamo nekaj rezultatov teh volitev iz Bosne: rudnik Breza: delavska lista 12, HRS 3, Jugoras 1; rudnik Lešani: delavska lista 13, HRS 0, Jugoras 0; železarna v Zenici: delavska lista 10, HRS 2, Jugoras 4; rudnik Vareš: delavska lista 11, HRS 4, Jugoras 1; rudnik Banjaluka: delavska lista 4, HRS 2, Jugoras 0; tobačna tovarna v Banjaluki: delavska lista 3, HRS 2, Jugoras 1, lesna industrija Našička Zavidovići (drvarji): delavska lista 8, HRS 0, Jugoras 0; progovni delavci pri Našički: delavska lista 2, ostali nič; hoteli v Sarajevu: delavska lista 8; vodovod v Sarajevu: delavska lista 4, ostali nič. Srbija: Babilonijeva pivovarna v Beogradu: delavska lista 5, Jugoras 1; tramvajci v Beogradu: delavska lista 5, Jugoras 6; električna centrala v Beogradu: delavska lista 5, Jugoras 0; rudnik Ravna Reka: delavska lista 7, Jugoras 2; strugarna »Makiš« pri Beogradu: delavska lista 6, Jugoras 0.

Koliko je ljudskih šol v banovini? Na seji banovinskega sveta je bilo ugotovljeno, da je v Sloveniji 958 osnovnih šol ter otroških vrtcev in zavetišč s skupno 4236 oddelki, 3866 učitelji in učiteljicami ter 183.182 otroci. Skupno 875 šolskih poslopij z 2990 učilnicami. Manjka pa še vedno 1300 učilnic. — Za vzdrževanje šol je dala banovina lani 18,2 milijona din, za gradnjo poslopij pa 1.135.000 din.

Meščanskih šol je v banovini 51 s 313 oddelki, 539 učitelji in 10.817 učenci ter učenkami. Za vzdrževanje meščanskih šol prispeva banovina letno pol milijona dinarjev.

Srednjih šol je v banovini 20 s 327 oddelki in 13.820 dijakov in dijakinjami. Profesorjev je 521. Primanjkuje pa učilnic in sicer 102. Nova poslopja so potrebna v Celju in Murski Soboti. — Na 5 učiteljskih v banovini je v 29 oddelkih 910 gojencev in gojenk. Na državnih učiteljskih je 38 profesorjev in 7 strokovnih učiteljev, na zasebnih učiteljskih pa 27.

Turški bombaž je prispel. Prve pošiljke so bile že dodeljene tovarnam. Sedaj je na poti po Donavi preko Braile okrog 90 vagonov bombaža. So. da se to množina bosta sa.

Donavska konferenca se je po poročilu DNB pričela dne 21. t. m. na Dunaju. Pod predsedstvom Nemčije sodelujejo delegati Italije, Sovjetske zveze, Romunije, Madžarske, Jugoslavije, Slovaške in Bolgarije. Ta konferenca pa bo obravnavala samo vprašanje plovbe do Braile. »v. da se to množina bosta sa.

Ponovno izjavo o miroljubnosti med Bolgarijo in Jugoslavijo pričakuje v diplomatskih krogih še ta teden. (CBS.)

Ob priliki 23. letnice ustanovitve sovjetske vojske bo dne 23. t. m. na beograjskem posla-ništvu SSSR svečan sprejem. Utemeljitelj sovjetske vojske je bil pokojni Leon Trocki. Iz prostovoljcev, ki so se borili v njenih vrstah v času državljanskih vojn, je postala armada, čije osnovo tvori obvezna vojaška služba vseh za vojsko sposobnih državljanov. V teku let je postala sovjetska vojska ogromen vojaški kolos. Značilnost te vojske pa je bila, da pravzaprav ni imela pravih poveljnikov in nižjih sarž ter da so v njej imeli glavno besedo politični komisarji. Proti koncu lanskega leta je sovjetska vlada začela s temeljito reformo vojske. Uvedla je častniške čine do generalov, admiralov in maršalov. Istočasno pa so bili ukinjeni čini političnih komisarjev v vojski. Tej reformi je sledila nova reforma: uvedba podčastniških činov od kaplarja naprej, kakor jih pozna vsaka druga armada. Ker pa tega kadra doslej ni bilo, dasi tvori takorekoč jedro vsake armade, in ga je treba čim prej dobiti ter izvežbati, je bila obvezna službena doba v armadi podaljšana na štiri leta. Od celokupnega števila prebivalstva v državi se lahko računa, da pride za službo v vojski v poštov okroglo 10 odstotkov. Torej bi SSSR imela okrog 18 milijonov moških sposobnih za vojsko. To pa seveda še ni armada, ker je armada treba tudi oborožiti in obleči. Razen velike armade pa ima SSSR tudi raz-sežne meje.

V Tobruku so Angleži vjeli znanega italijanskega prvoboritelja v fašističnih vrstah v začetku fašističnega režima, Duminija, čigar ime je v ozki zvezi z imenom pokojnega prvaka italijanske socialistične stranke Giacomo Matteotija.

Med SSSR in Sijamom se po poročilu Tassa vršijo v Moskvi pogajanja za vzpostavitev rednih diplomatskih odnosov.

Treba je čuvati, kar je bilo z bojem doseženo. »Hrvatski dnevnik« se zopet peča s poskusi zapletitja, ki bi radi oslabili moč Hrvatske seljačke stranke. Potem pa nadaljuje: HSS je za svobodo organizacije in je daleč od tega, da bi kratila to pravico svojim nasprotnikom, v kolikor vrše svoje delo v skladu z načeli narodne svobode. Ako je danes prišlo do gotovih omejitev, je to posledica izjemnih prilik, pa tudi neumerjenosti onih, ki se slika znašli v teh težkih časih. Hrvatska seljačka stranka ni nikdar vršila osebnih pregananj. Režim HSS ni odzvel kruha nobenemu nasprotniku, ako je ta v redu in pošteno ter vestno opravljal svoj posel... Nato pa nadaljuje list, da je glavna naloga HSS izgraditi banovino Hrvatsko. Zbrati je treba vse sile, kajti: ... ne zna dan, kaj prinese noč. Moramo biti pripravljeni na vsako možnost, zlasti pa moramo biti močni, ker ni izključeno, da bi utegnili zopet priti časi, ko se bo treba boriti za naše temeljne pravice. — I. m.

Nov seznam blaga, ki spada pod nadzor urada za določanje cen je objavil prehranjevalni minister. Kakor je iz seznama razvidno, bo spadalo odslej pod nadzor urada za določanje cen domala vse kar se izdeluje in prodaja, celo papir.

Prenosno zaklonišče iz jekla dobi vsaka oseba v Angliji zastoni, ako ima manj kot 350 funtov letnih dohodkov.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino takoj!

A. M. de Jong:

Čuden ceckovnik

OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA

Zdajci se je obrnila k njemu in obrazek ji je žarel od veselja, toda njene oči so zrle še vedno nezaupljivo.

»Ali misliš prav zares? Ali mi obljubiš za trdno?«

»Toda kdaj... tega ti pa še ne morem reči.«

»No, to ni tako hudo. Samo da vem, da lahko s tem računam.«

»Zanesi se.«

Neleka mu je zopet položila Misotjo nazaj v naročje in se vsedla poleg njega. Svet se je začel zopet okretati v tečajih. Mereyntjejevo srce je prekipelo od sreče. Zopet je zavladal blaženi mir. Zunaj je koklja vabila čivkajoča piščeta. Neleka je rekla:

»Ali imaš stekleno kroglo pri sebi?«

»Da.«

»Prosim te, daj mi jo.«

Ubogljivo je privlekel Mereyntje dragoceno kroglo iz žepa in jo položil v njeno iztegnjeno ročico. Za nič na svetu ne bi bil mogel doleteti njeni prošnji. Z dobrohotnim nasmehom je vzela darilo, kot da je ona tista, ki je dajala in Mereyntje od knjejinje izbran miljenec. Zopet je odgrnila zaveso na zadnji strani in položila pisano stekleno kroglo na rdeče svetlika-joče se blago ter rekla zadovoljno:

[42]

»Tako... ta bo sedaj ležala tu in čakala na čepinje podstavka z vojaki.«

Mereyntjeju je bilo, kot da ga je nekdo zbodel v srce, toda rekel ni nič; bil je preveč vesel, odkar je Neleka bila zopet prijazna z njim in se z njim igrala, kot da se ni ničesar zgodilo...

Toda domov grede je bil tako tih, da ga je Flirefleter začuden pogledoval in nazadnje vprašal:

»Kaj pa ti je, Mereyntje? Ali te je Neleka ozmerjala?«

Sedaj ni več vzdržal in pobit je začel praviti svojemu prijatelju o svoji obljubi in kako ga je Češnjica prišla za besedo, pa tudi o svojem strahu pred dejanjem in svoji bojazni, da bi se prijateljici zameril, ako bi obljube ne izpolnil.

Flirefleter je zažvižgal skozi zobe, toda napeti je moral vse sile, da se ni na ves glas zakrohotal in da je napravil kolikor moč zaskrbljen obraz.

»Sapralot, Mereyntje!« je rekel, »to pot si si pa pošteno podrobil.«

»Saj to je tisto,« je priznal mali v zadregi, »in tudi malopridnež sem postal.«

»No, malopridnež... malopridnež...« je rekel Flirefleter oproščajoče.

»Da,« je nadaljeval Mereyntje ves v ognju, »velik malopridnež... Ali mogoče ni to malopridnost, ako nalašč ubijem materi lepi podstavke?«

»Toda, saj ga vendar še nisi?«

Ne, toda trdno sem obljubil, da ga bom... in če kdo obljubi, da bo storil greh... no... je to vendar že tudi greh.«

»Zelo si strog, Mereyntje,« je tožil Flirefleter.

»Ali se mi ni treba spovedati, Flirefleter?«

»Česa spovedati?« je vprašal ta s posebnim notranjim užitkom.

»No, da sem obljubil?«

Flirefleter se je ustavil in grdo pogledal svojega malega prijatelja.

»Ti poskušaj, da bi se tega otresel?« je rekel Flirefleter.

»Ne, to ni res,« je odločno ugovarjal Mereyntje, »toda človek se mora vendar spovedati vseh svojih grehov!«

»Toda najprvo jih mora storiti. Obljuba pa še ni nobeno dejanje. Ako boš pri spovedi povedal, kaj si obljubil, ti bo gospod župnik prepovedal ubiti lepi podstavek: ali je to pošteno proti Češnjici? In nepošteno ravnanje je vendar tudi greh?«

Mereyntje ga je gledal ves iz sebe. Vse je bilo točno tako in res. Toda bilo je tudi zelo značilno. Jec-ljajoč od razburjenja in zaprepaščenja je rekel:

»No... in... in ti mi svetuješ... da naj... da naj razbijem podstavke?«

»Saj si vendar obljubil, ali ne?«

»Seveda sem.«

»Razen tega hočeš tudi ostati dober s Češnjico?«

»Jasno.«

»Potem moraš razbiti podstavke.«

Mereyntje je lovil sapo in zavpil:

»Izgleda mi, da si ti še malopridnejši od mene.«

Flirefleter ga je udaril po rami in le s težavo je ostal resen, ko je dejal:

»Ta udarec je za tebe, Mereyntje... to pot imaš pa presneto globoko vero!«

Še vedno lahko dobite

čisto volneno blago za
damske in moške obleke,
plašče, kostume, hubertuse in
vse kroaške potrebščine samo v

Češkem magazinu

Maribor, Ulica 10. oktobra (pri glavni policiji)

KULTURNI PREGLED

Joža Trdina: Otrokova telesna vzgoja. Našo neznanost strokovno literaturo o telesni vzgoji izpopolnila knjiga o telesni vzgoji otroka, ki jo je spisala naša najboljša strokovnjakinja za žensko telesno vzgojo. Knjiga ni obsežna, vendar je tako bogata po vsebini, da je izpolnila veliko vrzel v strokovni književnosti mladinske telesne vzgoje. Predvsem bo služila otroškim vrtničaricam ter osnovnošolskemu učiteljstvu, ko bo našlo za nadaljnje stopnje šolske telovadbe mnogo pobude. Prav dobra priročna knjiga pa bo tudi za razna društva, ki se ukvarjajo s telesno vzgojo dece.

Knjiga obsega teoretični in praktični del. V začetku poudarja pisateljica potrebo telovadbe za otroka v predšolski dobi in opozarja na razliko otrokovega življenja na deželi in v mestih. Gibanje je osnova fizičnemu razvoju, ki je temelj vse vzgoje in podlaga razumskemu in moralnemu oblikovanju. Velike fiziološke izpremembe se vrše pri otroku med 3. in 7. letom. Glede na ta razvoj je treba usmeriti vse telesne vaje, ki morajo podpreti otrokov razvoj, obenem pa opravljati vse telesne napeke in slabe navade, ki bi utegnile pokvariti pravilni razvoj otrokovega telesa. Način poučevanja podaja pisateljica po najmodernejših metodah, ki temelje na znanstvenih dosegih zdravnikov in priznanih pedagogov za sodobno telesno vzgojo. Mnogo koristnih navodil dodaja avtorica iz svoje velike prakse. Gradivo za telesne vaje je razvrščeno po principih moderne telovadne ure. Gibi so popisani zelo točno in lahko umljivo. Mnogo vaj je pojasnjenih s slikami, ki jih je narisala avtorica sama in kažejo na ostro opazovanje otrokovega telesa. Knjiga obsega 35 zelo primernih iger. Z veseljem konstatiramo, da je med igre z besedilom in petjem avtorica navedla svoje zelo posrečene primere z Zupaničevimi verzmi, ki bodo prinesli v naše telovadnice veselo domače razpoloženje in izpodrinili tuje igre iz naših telovadnic. Knjiga bo dvignila naše telovadne ure na sodobno višino in bo s pridom služila mladinski telesni vzgoji. Knjiga se naroča pri avtorici Joži Trdini, Ljubljana, Čopova ulica 21. Cena 28 din, s poštnino 30 din.

VABILO na

REDNO LETNO SKUPŠČINO

»Splošne hranilnice in posojilnice za Jesenice in okolico z. z. o. j. Jesenice-Sava«
na Jesenicah, katera se bo vršila dne 9. marca

1941 ob 9. uri dopoldne v dvorani »Delavskega doma« na Jesenicah, Cankarjeva cesta št. 3 s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje redne in izredne skupščine.
2. Poročilo upravnega odbora zadrage.
3. Poročilo nadzornega odbora zadrage.
4. a) Sklepanje o letnem računskem zaključku, b) sklepanje o razrešnici upravnemu odboru zadrage, c) sklepanje o uporabi prebitka.
5. Izvolitev dveh izpadlih članov in štirih namestnikov v upravni odbor.
6. Izvolitev dveh izpadlih članov v nadzorni odbor.
7. Volitev predsednika razsodišča in njegovega namestnika.
8. Sklepanje o predlogih in pritožbah zadržanih.
9. Slučajnosti.

Ako skupščina ob določeni uri ne bi bila sklepna, se vrši pol ure pozneje druga skupščina na istem kraju in z istim dnevnim redom, katera pa sklepa veljavno ne glede na število navzočih zadržanih.

Po § 32 zakona o gospodarskih združenjih in § 33 zadržanih pravi, ter po § 22 in 23, odst. 9 pravilnika zadrage, se morajo predlogi in pritožbe predložiti v pisarni zadrage vsaj 8 dni pred skupščino, ker se drugače o njih ne bo sklepalo.

Računski zaključek, poročilo upravnega odbora, poročilo nadzornega odbora ter predlogi za skupščino so članom na vpogled med poslovnimi urami v pisarni hranilnice.

Jesenice, dne 17. februarja 1941.

Nadzorni odbor.

Upravni odbor.

Delavski pravni svetovalec

Uradno merjenje posestev (Trbovlje)

Vprašanje: S sosedom sva v sporu za meje. Zvedel sem, da pride enkrat državni inženjer brezplačno premeriti zemljišče. Kako bi dosegel, da bi tudi moje posetje premeril?

Odgovor: Prijavite svojo željo na občini, ki bo to sporočila naprej katastrski upravi. Državni geometer pride vsako leto enkrat v občino, da opravi tam prijavljena merjenja. Pri občini boste tudi zvedeli, kdaj približno bo prišel geometer.

Zastarane pravice (Maribor)

Vprašanje: Moja mati je imela hišico z malim vrtom. Bratje in sestre so šli od doma in sem

tako sam vzdrževal ostarelo mater, ki mi je zato obljubila, da bo zapustila svojo hišico meni. L. 1890 je umrla, ko sem bil star komaj 14 let. Nato je upravljala hišo moja sestra, ki je kmalu to hišo prodala in naložila izkupička za mene 10 goldinarjev. Tedaj sem bil še mladoleten, kar je očitno sestra izrabila in me tako spravila ob moje pravice. Kaj naj storim?

Odgovor: Vsaka pravica zastara najkasneje v 30 letih. Minila je torej že ta najdaljša zastarela doba in ste s tem izgubili vsako možnost, kaj zahtevati od svoje sestre.

Zmotno pričanje (Kapla na Kozjaku)

Vprašanje: Imel sem pravdo za znesek nad 1000 din, katero sem zgubil, ker je neka priča napačno izpovedala. Pričo sem na to javil državnemu tožilstvu, ki je uvedlo najprej proti priči postopanje zaradi hudodelstva krivega pričevanja. Pred preiskovalnim sodnikom je priča priznala, da je neresnično izpovedala, toda se je izgovarjala, da je to storila v zmoti. Državno tožilstvo me je nato obvestilo, da je kazensko postopanje proti priči ustavilo. Ali bi lahko zahteval od te priče odškodnino? Toženi je namreč medtem že vse prodal in zapravljal in od njega ne bom mogel ničesar dobiti.

Odgovor: Vaše navedbe sicer niso tako popolne, da bi vam lahko dali čisto zanesljivo informacijo. V to svrhu bi morali poznati oba spisa, civilnega in kazenskega. Če je točno tako, kakor Vi navajate v pismu, bi po našem mnenju prizadeto pričo lahko terjali za povzročeno škodo. Odvisno je mnogo od tega, kako utemeljuje priča tisto »zmoto«.

POZORI!

Vsakovrstne rabljene stroje, orodje ter železne, litinske in druge kovinske predmete, cunje, papir, gumij in steklovino kupuje po najvišjih dnevnik cenah trvdka

JUSTIN GUSTINČIČ

MARIBOR, Kneza Koclja ulica št. 14, telefon 21-30, ter podružnica vogal Ptujске in Tržaške ceste, telefon 24-94

Zvočni kino Pobrežje

22. in 23. februarja

„Raj muzike“

Vsakovrstne

odpadke papirja in cunj

kupuje in plačuje po najvišjih dnevnik cenah

B. ŽELEZNIK

trgovina vseh vrst surovin (telefon 27-43)

Maribor, Pobrežje, Cankarjeva 16

Nakupovalnica: Maribor, Kopalnica in vogal Ptujске-Tržaške c. (Gustinčič)

Važno opozorilo!

Cenj. občinstvu si dovoljujem naznaniti, da sem otvoril lastno

VRVARSKO OBRT v Mariboru, Koroška 39

Vsestransko si bom prizadeval, da bom res strokovno izvrševal vsa v vrvarsko stroko spadajoča dela. Stalno na zalogi prvovrstne perilne vrvi, štranče, uzde, razne mreže itd. Proti naročilu in v najkrajšem času, težke vrvi v vsaki debelini in dolžini, vrvi za zvonove, dvigala, za splavarje itd. Izdelujem vse iz prvovrstne bačke konoplje. / Za naklonjenost občinstva se vljudno priporočam

Strašek Bogomir, specialna vrvarna, Maribor, Koroška c. 39

»GRAJSKI KINO« V MARIBORU

TELEFON INT. 22-19

Od sobote 22. do vključno četrтка 27. februarja

Brodarji na sinji Donavi

Hilda Krahl Attila Hörbiger Oskar Sima Paul Javor Tibor v. Halnay

V tem filmu, katerega večji del je posnet pri nas v Jugoslaviji, igra naše popularne melodije znameniti radio orkester Carevac, a naše pesmi poje

Hilda Krahl - Velika drama ljudskih strasti, o rivalstvu bogatega lahkomi-selnega mladeniča in kapetana ladje, ki se borita za ljubezen lepe žene